

biztosításokból származó jövedelmekre vonatkozó szabályait a díjfizetés, az adókedvezmények és a biztosító társaságok kifizetési területén az egyéni vállalkozókra vonatkozó biztosítási szabályokkal együtt. A 3. fejezet az üzleti biztosításokat is érintő legfontosabb társadalombiztosítási fogalmakat és szabályokat tartalmaz. Az egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettsége olyan jövedelmek után áll fenn, amelyek nem részei a járulékalapnak, vagy ha részei ugyan, de nem tartoznak a társadalombiztosítási jogviszonyba. A kifizetőnek tehát nem kell társadalombiztosítási járulékot fizetnie, azonban 11%-os mértékű egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettsége keletkezik. A díjfizetési kötelezettség keletkezhet a díjfizetés időpontjában és a biztosító kifizetéséből származó jövedelmek után.

A foglalkoztatásról szóló 1991. évi IV. törvény a munkaadói és a munkavállalói járulékkal kapcsolatos kötelezettségeit is szabályozza. Szó van itt a munkaadói járulékfizetési kötelezettség, valamint a munkavállalói járulék és a biztosítási díj kapcsolatáról. A kifizető által fizetett biztosítási díjból származó jövedelem után nem kell szakképzési hozzájárulást fizetni.

Az üzleti biztosítások számviteli elszámolásaiban az élmunka-költségekkel összefüggő biztosításokat személyi jellegű ráfordításként az egyéb személyi jellegű kifizetések közt kell kimutatni. Egyéb követelés-ként kell azonban szerepeltetni ezeket a biztosításokat, ha a biztosítási szerződésben a gazdálkodó szervezet a kedvezményezett. A gazdálkodó vagyona, tevékenységére vonatkozó biztosítások, a kockázatokból eredő károk enyhítésére kötött biztosítások díját a bekerülési érték elemeként vagy egyéb szolgáltatások értékeként kell kimutatni. A magánszemélyekhez kapcsolódó vagyon-, felelősség- és egyéb biztosítások az egyéb személyi jellegű kiadások közt számlandók el. Amennyiben a biztosítás más gazdálkodó szervezet érdekkö-

rébe tartozik, akkor azt úgy kell elszámolni, mint a saját érdekkörébe tartozó biztosítások díjait. Amikor a gazdálkodó szervezet más személyek által kötött biztosítások díjának fizetését vállalja magára, akkor az átvállalt kötelezettség (tartozás) általános szabályai szerint kell eljárni. A továbbiakban megismerjük a gazdasági tevékenységgel összefüggő biztosítások, a sajátos biztosítási konstrukciók, a kifizető javára kötött biztosítások, a szerződés módosításokból eredő kedvezményezett-váltások stb. elszámolási szabályait. Szó van a könyvben a befizetett biztosítási díjak időbeli elhatárolásáról is.

A szerző foglalkozik az üzleti biztosítások és a társasági adó, az általános forgalmi adó, valamint az adózás rendjével foglalkozó törvény kapcsolataival. Végül pedig összefoglalja az egyes biztosítási konstrukciók adózási és elszámolási szabályait, a változatok szempontjait. A legjellemzőbb biztosítási termékek és konstrukciók adózási és elszámolási szabályait táblázatokban szemlélteti.

R. I.

Dr. Bíró Lajos – Dr. Kincses László – Kiss Mária – Németh Istvánné – Dr. Rigó János – Sarkadi László – Sarkadiné Bonczos Piroska – Varnyú Mária

MINŐSÉGÜGY A KÖZÉTKEZTE- TÉSBEN

Élelmezési menedzserek kézikönyve

SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Rt.,
Budapest, 2001. 322 p.

A Gazdálkodási Kézikönyvek sorozatában megjelent összeállítás az élelmezési üzemek magasabb szintű biztonságos vezetéséhez, a hatékonyság növeléséhez, az egészséget elősegítő és megőrző élelmezés megva-

lósításához ad útmutatást. Ezen túlmenően a felsőfokú élelmezési menedzserképzés tankönyve eredményesen felhasználható az élelmezésvezetők továbbképzésénél is. Tartalmazza a táplálkozás és az egészségügy összefüggéseinek leírását, a szükséges szervezési-vezetési, a humán- és marketing-menedzsment, valamint a minőségügyi ismereteket, a gazdasági ügyvitel és a jogi szabályozás tudnivalóit. „Olyan új ismeretek elsajátítása, mint az élelmiszerbiztonság, az élelmiszer-minőség, a szervezési és vezetési stratégia, a számítógépes informatika az élelmezés irányításában, a jogi és etikai ismeretek, a humán és marketing menedzsment, az élelmiszertörvény, a vendéglátásra és közétkeztetésre vonatkozó jogszabályok ismerete képezik a magasabb szintű élelmezésvezetői munka alapjait.” – olvashatjuk a kézikönyv Előszavában.

Először a helyes, kiegyensúlyozott táplálkozás megvalósításának a módját, majd az élelmiszerekben előforduló szennyeződések, továbbá az egyes élelmiszerek minőségi értékelését tárgyalják a szerzők. Képet kapunk a magyar lakosság táplálkozási szokásainak vizsgálatáról, és a hazai élelmezésvezető képzés helyzetéről, fejlődéséről éppúgy, mint az élelmiszerekre és a közétkeztetésre vonatkozó jogszabályokról. A szervezési és vezetési ismeretek a vezetés funkcióit, struktúráját, a konfliktusok kezelését és a vezetői szerepekkel járó követelményeket foglalják magukban. Tartalmazzák a kommunikációra, a vezetés stílusra, a munkahelyi motivációra és az ellenőrzésre vonatkozó tudnivalókat is.

A szervezetnek négy alapvető területi tényezővel, erőforrással kell számolniuk: a pénzzel, a munkaerővel, a technológiával és a piaccal. A vállalat legértékesebb vagyona a megfelelően képzett ember mint erőforrás; az emberi erőforrás menedzsmentnek az alkalmazottak leghatékonyabb foglalkoztatását kell bizto-

sítania. Ezzel kapcsolatban olvashatunk a kézikönyvben a munkakörök kialakításáról, a munkaerő kiválasztásáról, az ösztönzési és a vállalati oktatási rendszerről. Tájékozódhatunk a továbbiakban a marketing nyújtotta lehetőségekről is (környezetelemzés, árstratégia, reklám- és vásárlásösztönzés stb.) A szervezetnek céljai eléréséhez megfelelő marketingstratégiát kell kidolgoznia, s ehhez illeszkedve kell elkészítenie a marketing programokat, a különböző marketing eszközök alkalmas kombinációját.

A kielégítő minőség a termék olyan képessége, amely meghatározott és elvárt igényeket kielégítve azt nyújtja a vevőnek, amit akar, amikor akarja, folyamatosan és megfelelő árért. Magában foglalja a hibátlanságot, a megbízhatóságot, a tartósságot stb. is. A kézikönyv részletezi a minőségellenőrzés, a minőség szabályozás, a minőségbiztosítás, a minőségügyi rendszer, a minőségirányítás és a minőségpolitika tennivalóit. A vezetőségnek gondoskodnia kell arról, hogy a minőségpolitikát a szervezet valamennyi szintjén megértsék, megvalósítsák és fenntartsák, s ezeket a törekvéseket a vevőkben is tudatosítsák. Megismerjük a minőségügyi rendszereket és szabványokat, majd a teljes körű minőségbiztosítás (TQM) rendszerét, továbbá az Európai Unió tagállamaiban 1995-től kötelező HACCP (Veszélyelemzés, Kritikus szabályozási pontok) alapelveit, vezetési rendszerét, kiépítését. Az élelmezés minőségfejlesztése keretében a minőségirányítási rendszer működésének céljára, összetevőivel, stratégiájával, szervezetével stb. ismerkedhetünk meg.

A tananyag foglalkozik a költségvetési gazdálkodás jellemzőivel, követelményrendszerével, ügyvitelével, információs rendszerével, vagyongazdálkodásával. Minderre azért van szükség, mert hazánkban a köz-élelmezési szolgáltatás – kiemelt jelentőségű közfeladatként – állami finanszírozást igényel. Olvashatunk itt az élelmezési rendszer információs

szerepéről, számviteléről, létszámkezeléséről, leltározási stb. feladatairól. A korszerű élelmezési tevékenység sem képzelhető el számítógépek használata nélkül; a szakmai programok segítik az élelmezésvezető napi munkáját és a konyhaüzem vezetőjének döntéshozatalát. A kézikönyv szempontokat nyújt az információs rendszer kialakításához, ismerteti a tápanyagszámító szoftverek szerkezetét, használatuk előnyeit, a velük szemben támasztott követelményeket és a várható fejlődés útját.

A jogi ismeretekkel foglalkozó rész a munkajogi ismereteket, a közalkalmazottakra vonatkozó jogszabályokat tartalmazza. Olvashatunk itt a jogforrás fogalmáról, az Alkotmányról, a törvények és rendeletek szerepéről, majd – a munkajogi kérdések közt – a rendeltetészerű joggyakorlásról, a munkaviszonyról és a munkaszerződésről, a munkáltató és munkavállaló jogairól, kötelezettségeiről. A közalkalmazottakra vonatkozó jogszabályok bemutatása során a vezetői megbízással, a közalkalmazottak fegyelmi felelősségével, előmeneteli és illetmény rendszerével, kártérítési kötelezettségével, a munka- és pihenőnap szabályozásával ismerkedünk meg.

R. I.

Boda György – Szlávik Péter

KONTROLLING RENDSZEREK TERVEZÉSE

KJK-KERSZÖV

Jogi és Üzleti Kiadó Kft.

Budapest, 2001. 410 p.

A könyv a szerzők két évvel ezelőtt megjelent vezetői controlling című munkájának átdolgozott és bővített kiadása. Az újabb kiadást az időközben történt változások tették szükségessé. A most megjelent kötet részletesebben tartalmazza a tervezés elméleti ismeret

reteit, foglalkozik a vállalati értéktérmetési témakörrel s bemutatja a Balanced Scorecard módszertanát is. A vezetők számára az előző kiadásnál részletesebben világítja meg, hogy milyen döntések szükségesek a controlling rendszerének kiépítéséhez és hatékony működtetéséhez. A szerzők az irányítás és ellenőrzés tevékenységét egyaránt magában foglaló controlling fontosságából, a kontrollernek a vállalatnál betöltött kulcsfontosságú szerepéből kiindulva hangsúlyozzák, hogy a vezetők és a kontroller között bizalmi viszonynak kell lennie. Feladataikat csakis a problémák közös értelmezésével hajthatják végre és a megoldások módszereit is közösen kell kialakítaniuk. Közös munkájuk sikere a két-
tőlük közti kommunikáció intenzitásától függ. Fontos, hogy mindketten megszerezzék az üzlet irányításához szükséges általános ismereteket és szaktudást. A könyv bemutatja azokat az általános ismereteket, amelyekre a kontrollereknek munkájuk során hosszú távon szükségük van.

Szükségük van – többek között – számviteli alapismeretekre is. A szerzők a számvitel üzleti nyelvét a kontroller szempontjából fontos oldaláról világítják meg. Hangsúlyozzák a vagyonomérleg fontosságát, ismertetik felépítését, tételeit, a vagyonszerkezetek eseteit, az eredmény kialakulására ható tényezőket. Kifejtik, hogy a cash flow kimutatás a vállalat likviditásáról ad képet, ismerete nélkül nincs hatékony controlling. A pénzügyi mutatószámok közül a megtérülési és értéktérmetési mutatószámokat tartják fontosnak. A nem pénzügyi jellegű mutatószámok közül a balanced scorecard-technikával is foglalkoznak, majd az információs szolgáltatás formai és tartalmi követelményeit vizsgálják. Az igényekhez igazodva külső és vezetői számvitelt különböztetnek meg; ennek megfelelően alakulnak ki az információs szolgáltatással szembeni elvárások is. A vezetői számvitel központi feladata a költség-gazdálkodás szabályozása, a vállalkozás helyzete ugyanis legeredményesebben a költségek csökkentésével ja-